

Kas geriausiai identifikuotų Pilaitę?

Šių metų pradžioje VšĮ kūrybinėse dirbtuvėse „Beepart“ sukviesti verslo ir amatų atstovai svarstė visoje Lietuvoje populiarėjančią Šiaurės-Baltijos šalių verslo mobilumo programos rėmuose plintančią iniciatyvą, kaip atskiroms vietovėms susikurti geriausiai jos identitetą atitinkantį simbolį, kuris padidintų jų teikiamų paslaugų ar produktų pridėtinę vertę, gerintų socialinį klimata, tinkamai išnaudotų miegamųjų rajonų potencialą? „Beepart“ vadovo Andriaus Ciplijausko nuomone labiausiai Pilaitės identiteto simboliui tiktų stilizuota sraigutė. Bet su tokiu simboliu, kuris indentifikuotų visą Pilaitę ir būtų vienintelis, nesutiko v. o. „Pilaitės bendruomenė“ atstovai bei šiame susitikime nedalyvavę, bet taip pat tik tokiam identiteto simboliui nepritariantys ir Pilaitės senjorai, kurie jau anksčiau buvo girdėję apie jį ir ne kartą apie tai diskutavo. Jų nuomone, Pilaitę geriausiai simbolizuotų jų ežerai ir juose plaukiojančios gulgės –grožio, tyrumo, žavumo, grakštumo ir švelnumo simbolis. Sraigutei, kaip unikaliai Pilaitės simboliui, nepritarė ir vėliau apklausti Pilaitės gimnazistai. „Pilaitės bendruomenės“ atstovų manymu toks simbolis turėtų labiau sietis su šio sostinės mikrorajono istorine praeitimi. Pirmiausia, su čia stovėjusia pilimi-rūmais. Juolab, kaip patikino tokioje diskusijoje dalyvavęs archeologas Zenonas Baubonis: „Pilaitė pagal tai yra išskirtinė, nes jos mūrinė reprezentacinė pilis-rūmai viena iš dešimties buvusių visoje Lietuvoje“. Jis priminė, kad Pilaitė unikaliausia dėl savo verbų, čia numatytas įkurti net Verbų draustinis. „Pilaitės bendruomenės“ atstovai akcentavo, kad Pilaitė pakankamai didelė ir įvairialypė. Be to, čia neblogai išsilaikiusi ir pati piliavietė su atrastu kultūriniu sluoksniu bei mūsų laikus pasiekusiais dvaro infrastruktūros statiniais. Be to, čia kuriamas ir malūnų po atviru dangumi muziejus. O dar Pilaitė ir savotiškas Mažosios Lietuvos – ypatingo lietuviybės židinio, įamžinant autentiškus šios etnografinės baltų teritorijos vietovardžius bei iškilų žmonių asmenvardžius jos gatvių ir pamažu besikuriančios infrastruktūros įstaigų pavadinimuose, istorinės atminties atitinkmuo. Tad, anot jų, toks šio išskirtinio sostinės rajono identifikatorius per siauras ir neišskirtinis. Siūlyta ieškoti tinkamesnio simbolio Pilaitei. Pabrėžta, galiausiai nelabai ir svarbu, nors sraigutė daugeliui asocijuojasi su vangumu, veikiausiai yra tikrai miegamo rajono simbolis, net agresyvi: pastaruoju metu spėriai naikina kultūrinius augalus Vilniaus pakraščiu kolektyviniuose soduose, o prašliaužusi paviršiumi palieka glitnią šliužę, visiškai galėtų būti „Beepart“ kūrybinių dirbtuvių simboliu ir po jų stogu besibūriantčio kūrybingo jaunimo produkcijos, skirtos duonai pelnytis, prekiniu ženklu, bet ne unikaliu visos Pilaitės simboliu. Panašiai pasielgė ir v.o. „Pilaitės bendruomenė“. Ji savo logotipui pasirinko piliakalnį su ažuolu, kurio paunksmėje tarp dviejų daugiaaukščių kyšo pilies kuoras su plevėsuojančia vėliavėle. Bet tai šios organizacijos logotipas, kurio ji neperša visai Pilaitei. Ši visuomeninė gyventojų organizacija tik užsiminė, kad turi nemažai užmanymų, kurie galėtų pagyvinti Pilaitę ir galbūt padarytų ją patrauklesnę ir verslingumo prasme. Pavyzdžiui, „Pilaitės bendruomenė“ siekia labai įvairiai įamžinti istorinę Pilaitę ir ją padaryti malonesnę

tiesiogiai gyventojams, tiek ir jos svečiams. Ji labai norėtų piliakalnio prieigose, prie netoli esančios neįprastai gerai tvarkomos valdiškos šunų aikštelės, matyti skulptūrėlę šuniui. Skulptūrėlė primintų, kad šuo žmogaus draugas, kuriuo reikėtų geriau rūpintis. Be to, šuo asocijuojasi ir su dvarų kultūra, – net pačia Pilaitė, kurioje senovėje gyveno ir kūrė didikų Radvilų palikuonė grafinė Ona Olimpija Antanina Mostovska: pirmoji moteris rašytoja ir tapytoja Lietuvoje, sukūrusi ir su šia vietoje susijusią gotikinio stiliaus apysaką „Pilaitės vaiduoklis“, kuri pastaruoju metu perleidžiama Lenkijoje ir kelia susidomėjimą, o šuo, beje, taip pat simbolizuoja ir anapusinę realybę, nematomą pasaulį. Be to, jis ir sargumo simbolis. Taigi šuns skulptūrėlė galėtų atsirasti ir stovėti Pilaitėje, jei ne išlikusių senų liepų alėjos pradžioje, tai netoli dvaro vartų. Be to, šuns skulptūrėlė derėtų ir prie kitų sostinės daugiabučių rajonų įamžinimo tradicijų, kuomet kai kuriuose stovi gyvūnus vaizduojančios skulptūros. Toli nereikėtų dairytis: Viršuliškės, kurios, kaip manoma, senovėje buvo tų pačių Viršilų Sudervės, kurių centras buvo Pilaitė, dalis, turi Gaidžio skulptūrą. Reikėtų taip pat nepamiršti, jog 2010 metais pašventinta ir Pilaitės seniūnijos vėliava, kurioje vaizduojami Gedimino stulpai. Taigi, po ilgų ir karštų diskusijų pradėta galvoti, jog reikėtų sukurti Pilaitės herbą, kur vietoje vinjetės būtų verbos, o jame pačiame turėtų vietos atsirasti piliai, piliakalniui, ažuolui, ežerui su plaukiojančiomis gulbėmis, piliakalnio žolėje keliaujančiai sraigutei, o jo papėdėje šmirinėjančiui šuniui. Fonas galėtų būti Mažosios Lietuvos žemėlapis su senoviniais pavadinimais. Bet čia ne vienos dienos darbas. Be to, reikėtų ir platesnių diskusijų su daugiau pilaitiškių. Tad savo nuomonę galima išreikšti šiuo adresu: pilaites.bendruomene@gmail.com. Gal tuomet išsikristalizuotų pats tinkamiausias ir priimtinausias visos Pilaitės identiteto simbolis ar visa jų grupė?

P.S. Gegužės 3 d. „Beepart“ kūrybinėse dirbtuvėse buvo atidaryta VDA grafinio dizaino studentų paroda „Ikonos“. Tai darbai sukurti laisvu nuo studijų laiku. Jie siejasi su įvairiomis dabartinės ir net etnografinės Lietuvos vietomis. Tarp autorių anksčiau Pilaitėje gyvenusi ir, kūrybiškai bendraujant su šių dirbtuvių vadovu Andriumi Ciplijausku, šią vietovę simboliais įprasminusi Otilija Morozaitė (garso-vaizdo įrašai: <http://youtu.be/L6-6qgIsJh8> ir <http://youtu.be/CvMoXNrkbNA>). Tokiems entuziastams vadovavo VDA lektorius Marius Bartkus (vaizdo-garso įrašas: <http://youtu.be/cA0snQea4nU>).

Pilaitės kronikininkė Angelė Šarlauskienė